

تأثیر و نمود مفهوم تفکر و ذکر در ساختار شهر اسلامی

* جمال محمدی

** فرزاد میرمجبیان

چکیده

گزینش و پردازش محیط زیست انسان، مبتنی بر بینش و نگرش وی به رابطه انسان و جهان است. از این رو باز شناخت محیط از سویی و تفکری که منجر به وجود محیط مصنوع وی می‌گردد از سویی دیگر، راه‌گشای ایجاد دریافت‌های تازه برای پرداختن به مسائل مربوط به شهر است.

مبانی فکری و فلسفی که شهرساز شهر اسلامی بر پایه آنها اصول طراحی خویش را پی می‌افکند، در طراحی فضاهای شهری به خوبی نمودار می‌شود. بنابراین شناخت مفاهیمی همانند ذکر و فکر به عنوان دو آموزه مورد تأکید اسلام، می‌تواند مقدمه‌ای برای درک نمود عینی آنها در کالبد شهر باشد. هدف اصلی این مقاله پرداختن به نمود و تجلی این مفاهیم در شهر است. از آن‌جا که شهر مجموعه‌ای است توأمان از روابط متقابل انسان و محیط، شهروند و رفتار او نیز در این بررسی مد نظر قرار می‌گیرد.

این مقاله برآن است تا اذعان نماید که شهری که با اتکا به اصول و قواعد اندیشه توحیدی و اسلامی شکل می‌گیرد، در پس صورت، حاوی معنایی است که این معنا دست‌اوردی از اندیشه‌ی اسلامی است.

کلید واژگان: ذکر، فکر، طراحی فضا، اندیشه اسلامی، شهر اسلامی، شهروند اسلامی

* استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان

** دانشجوی دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان